

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій
Кафедра германської філології

БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

Спеціальність 6.020303 «Філологія»

Організація позакласної роботи з іноземної мови

Допущено до захисту «__» _____ 2018 р.

Зав. каф. германської філології ___ канд. філол. наук, проф. Кобякова І. К.

Виконала:

студ. групи ПР-43

Скорікова Анастасія Віталіївна

Науковий керівник:

старший викладач

Дегтярьова Лариса Іванівна

ЗМІСТ	С.
ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПОЗАКЛАСНОЇ РОБОТИ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	5
1.1 Мета і психолого-педагогічні аспекти позакласної роботи з ІМ	5
1.2 Ефективність форм навчання позакласної виховної роботи з ІМ	8
1.3 Основні функції організації позакласної роботи з іноземної мови	11
РОЗДІЛ 2 МЕТОДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПОЗАКЛАСНОЇ РОБОТИ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	15
2.1 Особливості позакласної роботи з ІМ на середньому етапі (5-8 класи)	15
2.2 Особливості позакласної роботи з ІМ на старшому етапі (9-11 класи)	19
ВИСНОВКИ	25
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	28
СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ	31
ДОДАТКИ	32

ВСТУП

Важливу роль у розширенні, поглибленні і розвитку здібностей, знань та навичок учнів полягає у добре організованій виховній роботі у поза навчальний час. Таку роботу називають позакласною.

Позакласна робота – це заходи, які не включені до навчальної програми. Такі заходи є значною частиною навчально-виховної роботи, що може проводитись під керівництвом органів учнівського самоврядування, учителя або громадськості. Позакласна робота відкриває різні можливості реалізації дозвілля та навчальних цілей учня. Позакласні заняття – це можливість створити позитивний зв'язок між учнями та школою. Такі діяльності вже давно визнані вченими, як важливий інструмент навчання іноземної мови (І. В. Іванова, О. Й. Добра, Т. Н. Калениц, З. А. Кейліна, В. І. Шепелева, О. Б. Бігич, N. Jackson). Придбання мови не тільки пов'язано з викладанням мови як засобу спілкування, але ще більш важливо, підкреслює важливість знання іншої культури, цінностей, ідеології тощо. Позакласна діяльність з іноземних мов допомагає учням, підвищити рівень обізнаності та поглиблювати знання мови. Позакласні заняття включають учбові поїздки, освітні прогулянки, навчання на громаді, драматичні, релігійні та культурні заходи, спортивні заняття, дебати, хобі-клуби, публікації тощо.

Актуальність теми. Головне завдання навчального закладу – формувати глибокі та міцні знання основ наук у підростаючого покоління, виробляти навички і вміння застосовувати їх на практиці, адже школа – це життєвий простір учнів, де вони не просто готуються до життя, а й живуть. У зв'язку з цим потрібна така організація навчання, при якій діти включалися б у роботу.

Мета роботи полягає у теоретичному обґрунтуванні методів проведення позакласного уроку англійської і німецької мови та практичному аналізі проведення різних видів позакласних уроків.

Мета дослідження обумовила розв'язання таких **завдань**:

1. розкрити мету і психолого-педагогічні аспекти позакласної роботи з іноземної мови;
2. описати основні принципи та функції організації позакласної роботи з ІМ;
3. охарактеризувати форми позакласної виховної роботи з іноземної мови;
4. дослідити особливості побудови та проведення позакласної роботи з німецької та англійської мов;

Об'єктом дослідження виступає теорія позакласного уроку з іноземної (англійської та німецької) мови.

Предметом дослідження є методика позакласної роботи з іноземних мов у межах шкільного заняття.

Новизна поданого дослідження полягає у наведенні методів підходу до проведення різних видів позакласних робіт з англійської та німецької мови відповідно до психологічних особливостей та індивідуального рівня з ІМ учнів.

Теоретична значущість роботи представлена аналізом теоретичних та практичних методів проведення позакласових занять з ІМ.

Практичне значення поданого дослідження полягає у формулюванні основних видів позакласних занять з іноземних мов керуючись психологічним рівнем учнів з точки зору системного підходу.

Структура роботи складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатку. Загальний об'єм роботи (без списків літератури та додатку) складає 27 сторінок. Список використаних джерел включає 39 найменувань.

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПОЗАКЛАСНОЇ РОБОТИ З ІНОЗЕМНИХ МОВ

1.1 Мета і психолого-педагогічні аспекти позакласної роботи з іноземної мови

Важливість позакласної діяльності добре відома і визнана. Незважаючи на те, що термін «позакласна діяльність» з'явився лише наприкінці 19 століття, з античності використовувались різні види позашкільної освіти. Деякі, драматичні, змагання (наприклад, ораторська та легка атлетика) та різні товариства за інтересами були організовані в стародавніх Афінах і Спарті для підтримки регулярної освіти. В українських школах та університетах позашкільна діяльність була дуже популярною з 1920-х років. Основна мета позакласної діяльності полягає в тому, щоб доповнювати навчальні плани, щоб надати учням можливість використовувати та ділитися навичками, які вони отримали в класі неформально, поза класом, в процесі спілкування з іншими учасниками навчального процесу [18, с. 2]. Відомо, що позашкільна діяльність впливає на професійну діяльність, оскільки в процесі позаштатної діяльності учні можуть реалізовувати отримані знання та навички. Тому завданням вихователів є побудова навчального процесу, зокрема, діяльності, що виходить за межі навчальних аудиторій, як його компоненту, так що учні були зацікавлені в цьому.

Такі заходи існують для доповнення академічного навчального плану школи та покращення навчального досвіду. Участь у позашкільних заходах являється добровільною. Незалежно від успіху учня, він може прийняти рішення брати участь в них або ні. Невиразні, боязливі діти пасивно беруть участь у підготовці до події або виступають як глядачі. Майже будь-який тип участі в школі, або поза школою, позитивно впливає на навчання та розвиток [5, с. 9]. Позакласні заняття створюють умови для залучення та взаємодії один з одним, що призводить до поглибленого навчання та

покращеного розвитку. У шкільному віці формується науковий світогляд, зростає соціальна активність та інтерес до проблем відносин людей, хобі стають універсальними. Велика цінність для молодих людей набуває діалогу з сучасниками. Діалог для них – невід’ємна частина їхнього життя, інформаційний канал і вид діяльності, в процесі якого відбувається формування індивідуального стилю поведінки учнів [20, с. 106].

Для більшої ефективності у ході позашкільній роботі з ІМ важливо звертати увагу не тільки на психологічні особливості однієї особистості, а і усього колективу. При виконанні позакласної діяльності у колективі треба також враховувати рівень організаційної, інтелектуальної та емоційної єдності. Тому для того, щоб правильно визначити форму позакласної роботи треба знати властивостей особистості того чи іншого віку [6, с. 85].

На початковому ступені (2-4 класи) учні прагнуть до конкретної, але нетривалої діяльності. У цьому віці діти дуже допитливі. Гіперактивність, яка притаманна дошкільному віку присутня і у молодших школярів. Тому вони більше зацікавлені в активній ігровій діяльності, у рухах. Молодший шкільний вік – якісно своєрідний етап розвитку дитини [35]. Тому саме на даному початковому етапі навчання у школі відбувається розвиток особистості в цілому. Вони не можуть довго сидіти в застиглій позі, готові годинами грати в рухливі ігри, люблять побігати на перерві. У них дуже розвинутий інтерес до нового [1, с. 23]. Молодші школярі з інтересом опановують нові знання, навички і вміння. Вони хочуть навчитися читати, правильно і красиво писати, рахувати. Правда, їх більше захоплює сам процес навчання. У їхньому віці більш розвинена механічна пам’ять і тому це сприяє кращому і швидшому запам’ятовуванню віршів, пісень тощо. Вони емоційно реагують на оточуюче. Дітям молодших класів ще важко керувати своєю поведінкою та емоціями. На даному етапі для учнів важлива підтримка вчителя. Важливо, щоб і сама організація навчальної роботи підкріплювала слова вчителя [1, с. 24].

На середньому ступені (5-8 класи): контингент школярів підліткового

віку – це учні середніх класів. Навчання і розвиток в середній школі специфічно відрізняється від молодшої школи. До того ж цю специфічність надає і сама «кризисність» віку. Підліткам притаманна більш соціальна активність, яка спрямована на пізнання, можливо нових для них, зразків поведінки та цінностей. Поява нового, їх іноді лякає та одно час приваблює. Тому вони сприймають усе нове не завжди позитивно, з цікавістю. Фантазії і уява підлітка допомагає зняти напруженість, так як через невиконанні потреби і бажання підлітка, він часто демонструє агресією до реального життя. І тому саме фантазія допомагає легко побороти внутрішній конфлікт у собі [22, с. 239]. Їх пам'ять на даний період розвивається у напрямі інтелектуалізації, запам'ятовування інформації набуває цілеспрямованого характеру. Мовленнєва діяльність у цьому віці стає більш розвиненим і керованим. Підлітки не люблять обмеження своєї самостійності з боку дорослих, бажають щирого і серйозного ставлення до своїх інтересів. У період навчання рівні сформованості у різних учнів 11-14 років можуть бути надзвичайно різноманітними [24, с. 209]. Бажання підвищити свою соціальну значущість молодші підлітки можуть проявляти прагнення до глибоких знань, так як думка оточуючих товаришів для молодших підлітків дуже значуще, чим думка дорослої людини, вчителя. В. В. Давидов відзначає, що у підлітковому стані ще спостерігається схильність перетворювати серйозну справу в гру і називає це як «серйозна гра» [22, с. 235]. Він характеризує перехідний вік, як особлива спрямованість прагнень і ідеалів, думок і почуттів, також помічаються різкі зміни настрою та підвищена емоційність. Прикладом «серйозної гри» можуть бути заняття спортом, вибір професії і підготовка до неї.

На старшому ступені (9-11 класи) всебічний розвиток своєї особистості це одне з прагнучих цілей учня. Коли старший підліток (14-18 роки) починає порівнювати себе з дорослими, він приходить до висновку, що між ним і дорослим ніякої різниці немає. Тому йде на конфлікти відстоюючи свою «дорослість», вимагає, щоб до нього відносились рівноправно. Одні діти

вступають у підлітковий вік раніше, інші – пізніше. Весь період кризи зазвичай протікає важко і для дитини, і для близьких йому дорослих. Тому підлітковий вік іноді називають тривалою кризою. Світогляд цього віку розширюється, набуває росту соціальна активність. Збільшується інтерес до проблем людських взаємин. Дорослий для дитини починає грати роль наставника. Старший підлітковий вік починає цінувати не тільки особистісні якості, а й професіоналізм [21, с. 303]. Прагнення до дорослості і самостійності підлітка часто стикається з неготовністю, небажанням або навіть нездатністю дорослих зрозуміти і прийняти це. Особливо це характерно для молодшого підліткового віку. Спілкування є невід'ємною частиною їх життя. Вид діяльності, у процесі якої відбувається формування індивідуального стилю поведінки старшокласників [2, с. 2].

Отже, необхідна передумова успішного виконання організації та проведення позакласової діяльності це знання психологічних особливостей особистості того чи іншого віку. І також слід зазначити, що основна мета позакласної діяльності з іноземної мови повинна бути зосереджена на індивідуальному рівні учня.

1.2 Ефективність форм навчання позакласної виховної роботи з ІМ

Під час викладання іноземної мови учні повинні знати не тільки мову, а й культуру нації, на якій мові він чи вона навчається. Для досягнення цієї мети існують позакласові роботи. Вчителі повинні будувати відносини між культурою та мовою та вивчати ефективні способи перетворення міжкультурного елемента в клас. Учням слід знати наступне: спосіб життя; систему вірувань; спільну історію або набування досвіду. Сама мова визначається культурою. Ми не можемо бути компетентними в мові, якщо ми не розуміємо культуру, яка сформувала та поінформувала її. Учні повинні розуміти культуру нації, і тоді вони повинні опанувати мову.

Позашкільна робота з іноземних мов стає все більш популярною. Ця

робота виконується як у міських, так і сільських школах. Проте є багато шкіл, де не виконують позашкільну програму такого роду, вона не є обов'язковою; це просто додатково, тому це може робитися лише у тому випадку, якщо це дозволить час. Успіх у викладанні іноземної мови в значній мірі залежить від того, який інтерес вони можуть викликати у своїх учнів.

У школах використовуються такі форми позашкільної роботи: індивідуальна, групова та масова робота [19, с. 48].

Індивідуальна робота в командах розвиває більш глибоке розуміння різноманітних підходів, які можуть бути використані для виконання будь-якого завдання. Ефективність індивідуальної роботи залежить від включення дитини в той чи інший вид діяльності. Це розуміння різноманітності є перевагою, яка має соціальне значення. Робота поза класом з різними групами людей дозволяє учню отримати більше впевненості в собі, автономії та визнання відмінності та в одно час схожості інших. Індивідуальна робота у колективі впливає на розвиток цілеспрямованої особи, що є головною метою позашкільної діяльності, багатий досвід цих заходів дозволяє позитивно вплинути на емоційний, інтелектуальний, соціальний та міжособистісний розвиток учня. Працюючи разом з іншими особами, учень навчається вести переговори, спілкуватися, керувати конфліктами та керувати іншими. Взяття участі в цих заходах допомагає зрозуміти важливість навичок критичного мислення, управління часом, а також здобути академічну та інтелектуальну компетентність. Залучення до діяльності допомагає учням розвинути у суспільстві, створюючи умови для взаємодії один з одним, формування відносин та обговорень [19, с. 46].

Групова робота, як правило, складається з учнів або учнів з різнорідним фоном та здібностями. Працюючи разом, щоб досягти успіху в групах, вони навчаються оцінювати відмінності у навичках, здібностях, стилях навчання, особистостях, цілях та інтересах. Кооперативне навчання також допомагає учням досягти вищих рівнів академічних досягнень. Найкращий спосіб уникнути міжособистісних проблем, як у парах, так і в

невеликих групах, полягає в тому, щоб структурувати спільні навчальні заходи, щоб вміст був складним, а темп був відповідним. При догляді за позашкільною навчальною роботою слід використовувати різні форми, щоб більшість класів могли брати участь у ньому [9, с. 30]. Робота у групах включає:

– «хобі» групи, які працюють систематично; до них відносять ігрові секції (школи театру), групи «хобі» такі як з читання або перекладу, хоріві секції, розмовні групи, драматичні, літературні та художні гуртки.

– групи для тимчасової діяльності, а саме: створення експозиційного майданчика або книжкового магазину з англійськими книгами та буклетами, ілюстрація прочитаної історії, організація шкільної бібліотеки тощо.

Масова робота включає в себе: організацію та проведення заходів, наприклад, презентація TOEFL з англійської мови або TestDaF з німецької; проведення вечірок захоплень, конференцій, перегляд фільмів з іноземної мови з наступною дискусією: коментарі стосовно фільму; проведення догадкових ігор; випуск стінгазети; виготовлення плакатів тощо. Коли весь клас активно займається масовими роботами, всі спілкуються. І масові роботи легко ініціювати. Для тих, кому незручно говорити перед групою чи цілим класом, масова робота пропонує найменшу напругу всіх – кожен учень стоїть перед аудиторією. Одним із найцікавіших типів масових робіт, що завойовує все більшу популярність серед учнів, є клубна робота. Клуб іноземних мов дає можливість для спілкування на іноземній мові [34]. Робота клубу може сприяти міжнародній дружбі серед молоді, оскільки однією з головних заходів членів клубу є встановлення контактів з іноземними друзями. Іноді гості з зарубіжних країн можуть бути запрошені для перегляду виступів клубу, в цьому випадку встановлюється пряме спілкування з іноземцями. Робота в клубі різноманітна за формою та змістом [23, с. 43].

Участь у додатковій роботі є добровільною. За допомогою позакласної роботи можна підвищувати рівень вивчення мови учнів взагалі, це погана практика залучити до роботи лише найкращих, яскравих учнів. Результати

позакласної роботи можна оцінити, коли в школі проводяться конкурси, збори, огляди стінних газет, огляди аматорських мистецтв, забавні вечори тощо, на іноземній мові. Оскільки позашкільна робота є добровільною та заснована на діяльності, ініціативи та креативності учнів. Учні повинні допомогти вчителю виконати цю роботу [3, с. 2].

Цілком очевидно, що вчитель може досягти успіху в просуванні більшого інтересу до вивчення мови, чітко і всебічно пояснюючи новий матеріал, використовуючи різні методи та пристрої, щоб зробити учнів активними; зацікавити у виконанні роботи. Застосування аудіовізуальних засобів, підготовка вправ, дають школярам задоволення від добре виконаної роботи, змушуючи їх відчувати власний прогрес на цільовій мові після уроку. Командний дух в учнів також покращує ці дії. Більшість позашкільних заходів пов'язані з роботою в команді.

Таким чином, студенти навчаються працювати в команді. Ці заходи можуть допомогти учням з'ясувати їхні інтереси. Коли вони отримують можливість вибрати з безлічі позакласної діяльності, вони приходять, щоб дізнатися, яка діяльність їм найбільш цікава і комфортна. Крім того, учні можуть розробити деякі дуже корисні навички, такі як навички спілкування, лідерські навички, навички ведення переговорів тощо. Ці навички допомагають учням упродовж усього життя вести успішне життя. Ще одна річ, яку студенти вчать на позашкільних заходах – це добре спілкуватися серед людей. Під час виконання таких заходів студенти взаємодіють із багатьма людьми, що робить їх більш ефективними в спілкуванні.

1.3 Основні функції організації позакласної роботи з іноземної мови

Позакласні заняття мають такі ж цілі і функції у вивченні іноземних мов, що необхідні і в курсі навчальної програми. Однак, поза класна робота надає досвід, який не є включеним до формальних курсів навчання у школі. Позакласна робота ІМ має більш загальноосвітнє, виховне і розвиваюче

значення. Окрім того, що така робота має велике значення для засвоєння і розширенню знань з іноземної мови, вона ще допомагає підвищити мотивацію та інтерес до вивчення мови та культури країни. Позакласна робота може компенсувати недоліки класної роботи, які важко усунути в рамках навчальної діяльності через її великої насиченості обов'язковими заняттями [7, с. 2].

Робота поза класом з ІМ дозволяє забезпечити виконання наступних функцій:

- підвищити рівень навчання у класі та надання учням можливості викладання знань та навичок на практиці;
- сприяти втіленню в життя певних цінностей, які іноді можуть спричинити труднощі у формальному класі;
- сприяння розвитку особистості студентів, розширюючи їх інтереси, розвиваючи свій потенціал та надаючи їм можливості формування характеру та лідерських якостей;
- виховання любові і поваги до людей свого рідного краю і країни, мова якої вивчається;
- сприяння соціальному розвитку студентів, пропонуючи можливості для розширення їх соціального досвіду, соціальних навичок та інтернаціоналізація моральних та соціальних цінностей;
- зробити шкільне життя більш цікавим

Позакласна робота визначається наступними функціями – виховна, навчальна та розвиваюча [3, с. 2].

Розвиваюча функція має велике значення у позакласній робота, яка через відповідну діяльність сприяє розвитку індивідуальних можливостей, схильностей та інтересів дитини. Якщо дитину щось зацікавило, то вчитель може знайти цікаву інформацію по даному питанню, запропонувати літературу, відповідно до його інтересу. І тому вчитель може зробити такі умови, щоб учень отримав задоволення від того, що він дізнався. Також це посприяє затвердити дитину у колективу, так як після отриманої інформації

він буде більш компетентним за даним питанням, і це відкриває нові можливості для дитини і тим самим зміцнює його інтереси [22].

Виховна функція. Різноманітна позакласна виховна робота сприяє розвитку у дітей інтересу до різних видів діяльності, бажання активно брати участь у продуктивній, схвалюваній суспільством діяльності. Вивчення ІМ у поза класовій формі поєднується з моральним, етичним і патріотичним вихованням учнів з урахуванням екстралінгвістичної, країнознавчої інформації. Ця функція припускає виховання в учнів терпимості до «прояви іншого» (Н.Д. Гальскова), а саме: до іншого способу життя та думок, позицій, повага до народу країни вивчаємої мови, готовності і вмінню розуміти іншу картину світу і тим самим збагачувати власну. У разі успішної реалізації проведення позакласної роботи з іноземної мови виховна функція допоможе забезпечити учнів корисними знаннями, навиками і вміннями, які є необхідними для досягнення цілей поставлених при проведенні позакласної діяльності [13, с. 17].

Навчальна функція. Ця функція виконує роль допоміжної для більш ефективної реалізації виховної і розвиваючої функцій. Навчальна функція полягає не у формуванні системи наукових знань, навчальних умінь і навичок, а полягає більш у тому щоб навчити дітей певним навичкам поведінки, навичкам спілкування, навчити, як знаходити спільну мову та вмінню працювати у колективі [14, с. 167].

Також немало важною складовою є організаційні принципи позакласної роботи з ІМ. В. І. Шепелева пропонує принцип добровільності, зв'язок роботи у класі та поза класом, принцип масовості, принцип урахування і розвитку індивідуальних особливостей та інтересів учнів [26, с. 98].

Добровільний принцип долучає учнів до роботи у позакласовій діяльності лише за власним бажанням. Учень добровільно бере на себе відповідальність у вивченні ІМ. Організація добровільної роботи учнів поза уроком під керівництвом вчителя дозволяє прояви пізнавальні інтереси і

творчу самодіяльність учнів для в розширення і доповнення їх шкільної програми з ІМ. Робота на добровільній основі допомагає дітям повірити в свої пізнавальні можливості, тим самим це сприяє підвищенню пізнавальної активності [26, с. 106].

Принципи зв'язку роботи у класі та поза класом. Цей принцип полягає в тому, щоб забезпечити єдність практичних, розвиваючих і виховних цілей позакласних занять та уроків. Праця поза класом робить навчання більш осмисленим. У свою чергу, праця на уроці збагачує життєвий досвід школярів, дає їм конкретний матеріал, який в подальшому може використовуватись в позакласній роботі для формування наукових понять і узагальнень, розкриття наукових закономірностей [26, с. 110].

Принцип масовості передбачає залучення як найбільшу кількість учнів в активну участь в позакласних заходах. Крім того, заняття масовими роботами, у дітей виховуються такі важливі людські якості, як колективізм, взаємодопомога, дружба, почуття відповідальності за доручену справу, цілеспрямованість, свідомо дисципліна, розвиваються навички комунікації [26, с. 114]. Масова робота долучає учнів до участі в суспільно-корисних справах, організовує для широких мас дітей розумне проведення дозвілля.

Принцип урахування і розвитку індивідуальних особливостей та інтересів включає в себе участь дітей у позакласовій роботі з різним рівнем володіння іноземної мови, з різним досвідом, інтересами, світоглядом, бажаннями, нахилів, емоційно-почуттєвої сфери та статусу в колективі [26, с. 120].

Таким чином, використовувані функції, описані вище, показують, що поза класові заходи, мотивують учнів до навчання та задоволення своїх уроків. Поза навчальна діяльність є також ефективною платформою для поглинання цінностей, таких як соціальна, естетична, культурна, рекреаційна та дисциплінарна поведінка студентів.

РОЗДІЛ 2 ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПОЗАКЛАСНОЇ РОБОТИ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

2.1 Особливості позакласної роботи з ІМ на середньому етапі (5-8 класи)

У викладанні іноземної мови позакласна робота займає важливе місце і проводиться відповідно до специфіки предмета. Вона вирішує два головні завдання: по-перше, розвиток інтересу, підвищення мотивації до вивчення іноземної мови, активізація навчальних умінь і навичок, розширення базового рівня знань учнів про культуру англomовних країн; по-друге, сприяє організації вільного часу учнів з метою їх загального розвитку, морального і естетичного виховання. Позакласної та позашкільної роботою можна назвати різні види діяльності учнів виховного та освітнього характеру, що організовуються і проводяться школою в позаурочний час.

Можливості впливу позакласної роботи з англійської мови на розвиток особистості учня справді унікальні, у дітей розвиваються інтелектуальні, мовні і емоційні здібності, а також особистісні якості, загальнолюдські ціннісні орієнтації, інтереси, воля і інші [4, с. 427]. Крім того, залучення дитини за допомогою позакласної роботи з іноземної мови до іншої культури, дозволяє їй усвідомити себе як особистість, що належить до певної соціокультурної спільноти людей, з одного боку, а з іншого – виховує у неї повагу і терпимість до іншого способу життя [33].

Слід пам'ятати, що зміст матеріалу, що використовується при підготовці і проведенні дозвільних заходів, має відповідати віковим і психологічним особливостям учнів, відображати їх реальні потреби і інтереси в спілкуванні і пізнанні.

Учні на середньому етапі вже досягли певного рівня володіння іноземною мовою. Позаурочна робота в 5-8-му класах може бути представлена всілякими змагальними заходами типу КВКу, постановками

казок та інших творів зарубіжних письменників. Даний етап характеризується імітаційними здібностями учнів, їх допитливістю і потребою в пізнанні нового, незвичного. Пізнання дитиною навколишнього світу через іноземну мову, через іншомовну культуру допомагає на цьому етапі сформувати позитивну мотивацію до освоєння іноземних мов і створити гарну базу для подальшого оволодіння вміннями спілкування на цій мові [11, с. 53].

Для цього віку дітей, готуючись до позаурочних заходів, величезну увагу слід приділяти вивченню пісень і віршів, римований текст яких допомагає легко і швидко засвоювати незнайомі слова, дозволяє відпрацьовувати деякі граматичні структури, знімати фонетичні труднощі. Учні із задоволенням беруть участь у позакласній роботі з іноземних мов, проявляючи свою активність, допитливість, безпосередність. А вчителю позаурочне спілкування дозволяє краще зрозуміти і розкрити особистість кожної дитини, та її таланти [32].

Для реалізації цілей позакласної роботи необхідно використовувати різноманітні методи, прийоми, щоб активізувати діяльність дитини взагалі, щоб заняття стало емоційним, цікавим, що дає можливість пізнання.

Форми позакласного заняття можуть бути самими різними: конкурси, наприклад, *Eine Reise durch die Bundesrepublik Deutschland / Araund Greate Britain*, ігри *Zehn Wörter – eine Geschichte*, *Wer kennt mehr deutsche Städte?*, *Sucht das Wort*, *Fünf Antworten auf fünf Fragen* – з німецької мови) [36] та *Hot Seat*, *Hangman*, *What do you know about Great Britain?* – з англійської мови) [38], шоу, КВК, вікторини, театральні постановки, інсценування літературних творів, вечори, свята.

Гра в п'єсі, виконання пісень, декламування віршів, участь в конкурсах та іграх, все це приносить дітям велику естетичну насолоду і сприяє поглибленню мовленнєвих знань, створює участь і ту мотивацію, без якої не можливе вивчення англійської мови.

Учителі іноземної мови в своїй роботі використовують різні форми організації позакласних заходів з предмета, на особливостях деяких ми зупинимось окремо.

1. *Wettbewerbe / Competition / Конкурси*

Учні 5-8 класів із задоволенням беруть участь у різних конкурсах. Одним із традиційних є конкурсів є представлення на публіку віршів з німецької та англійської мов. Сценарій складається разом із учнями, так само колективно розподіляються ролі, з урахуванням побажань, створюється презентація, і відбувається репетиція протягом кількох тижнів. Досить часто проводяться шкільні конкурси *Традиції Різдва / Traditions of Christmas / Traditionen von Weihnachten*, до яких теж готуються заздалегідь: необхідно створити презентацію на тему *Різдво в різних країнах світу / Weihnachten in verschiedenen Ländern der Welt / Christmas in different countries of the world*, вивчити діалоги, презентативні слова і т.і., подивитися інформацію про особливості цього католицького свята [12 с. 97]. Суть цих конкурсів у тому, що учні, навіть не отримавши призових місць, мають велике задоволення від участі, поліпшують свої мовленнєві навички, навчаються працювати в команді.

Не втрачають своєї актуальності конкурси листівок-плакатів на різну тематику, які проводяться до святкування або вшанування різних історико-політичних подій. Це, знову ж таки, гарна практика у володінні мовою і залучення учнів до громадсько-політичного життя.

2. *Spiele / Games / Ігри*

Ігри проводяться перш за все на самих уроках іноземної мови. Доведено, що навіть у 5-8 класах ігровий спосіб вивчення іноземної мови є актуальним. Що ж до позаурочної роботи, то для учнів 5-8 класів цікавими є різноманітні квести, різного ступеню складності, на різні теми, від охорони оточуючого середовища до світу кіно, коли протягом гри необхідно виконати різноманітні завдання і, звичайно, показати рівень володіння іноземною мовою. Наприклад, для гри-квесту кожній команді необхідно: 1) дати назву

команді, 2) після перегляду презентацій на певну тематику відповісти на питання вікторини, 3) вирішити кросворди, 4) скласти пазли, 5) підготувати власні мовленнєві презентації за короткий відрізок часу на задану тему. Насамкінець, кожна команда показує костюмоване шоу на тему квесту [31].

Для учнів 5-8 класів є цікавою гра *Подорож в країну Граматику / Travel to the country Grammar / Reise ins Land Grammatik*. Це гра по станціях. Учням, поділеним на групи, потрібно виконати завдання, щоб пройти через гори, острови, озера, чарівний ліс. Група-переможець отримує медалі *Real travelers / Echte Reisende / Справжні мандрівники*. Такі ігри сприяють збільшенню інтересу до англійської мови, стимулюють до ретельного вивчення не тільки мови, але й інших шкільних предметів.

3. *Die Show / Show / Шоу*

З метою поглибленого вивчення іноземних мов і традицій, влаштовуються шоу, як от, наприклад, *Pet Show / Haustier-Show / Шоу домашніх тварин* для команд 5-8 класів. Тема для учнів дуже приваблива, тому вони із задоволенням виконують попередню підготовку: їм потрібно розповісти про своїх домашніх вихованців на англійській мові або німецькій, представивши фотографії улюбленців на слайдах презентацій.

4. *die Ferien / Holidays / Свята*

Різдво – одне з найяскравіших подій року. З метою вивчення традицій влаштовується це свято для учнів 5-8 класів. Попередня підготовка включає в себе:

- створення презентацій, головним героєм яких стає новорічний чарівник (Святий Миколай) з різних країн, і показ їх у вигляді “*Slide Show*”.

Обов’язковою умовою є наявність музики і анімації;

- заучування та прослуховування різдвяних пісень. Це свято завжди стає незабутньою подією року для дітей (див. додаток А).

Отже, позакласне заняття є дієвим інструментом викладання, який активізує розумову діяльність учнів, дозволяє робити навчальний процес

привабливим і цікавим, змушує учнів хвилюватися і переживати. Це потужний стимул до оволодіння мовою.

2.2 Особливості позакласної роботи з ІМ на старшому етапі (9-11 класи)

Сучасні вимоги до володіння іноземними мовами та соціальними тенденціями в навчальному процесі – обов'язкове ознайомлення з політичними, діловими, моральними, релігійними та естетичними ідеями представників інших етносів, їх психологічного портрета, історії та літератури. В результаті створюється благодатний ґрунт для розвитку інтелектуального та соціокультурного рівня розвитку, починаючи з шкільної освіти.

Підтримуючи інтерес до мови як засобу спілкування, необхідно розвивати зацікавленість у ньому як у носіїві автентичної культури. З цих позицій у нагоді може стати використання культурної та духовної спадщини країни досліджуваної мови. І тому позакласна робота виконує і мотиваційну роль у навчанні іноземній мові.

Участь у поза класових заходах з ІМ вже у старших класах не лише дозволяє створити кращі стосунки у колективі, з однолітками та покращити почуття власної самосвідомості, але також дозволяє дізнатись більше про те чим діти захоплюються. Добре налагоджена позашкільна діяльність допомагає виявляти проблеми або інтереси і впливає, якщо не на вибір професії то, у крайньому випадку, формуванню напрямків, тому позакласна робота виконує поряд із факультативними заняттями, профорієнтаційну роль. Більшість форм позакласної роботи викликають позитивний настрій учнів, що значно полегшує досягнення кількох цілей: практичної, загальноосвітньої, виховної та розвиваючої [8, с. 80].

Комфортна обстановка позакласної роботи, побудована на добровільних засадах, вільна від прямолінійного дидактизму, стимулює розвиток

ініціативи школяра, його здібностей, сприяє зняттю усіляких психологічних бар'єрів і комплексів, що заважають самовираженню; кожен може і хоче проявити себе. Тому участь у позакласній роботі досить емоційно, сприяють можливості зняти у дітей скутість, сором'язливість, допомагають розкріпаченню дитини в її спілкуванні з іншими дітьми і вчителем.

Старший етап, 9-11 класи, має величезне виховне значення. Спільна робота над підготовкою шкільних сценічних постановок – це прекрасна можливість дати кожній дитині шанс проявити свою творчу індивідуальність, ненав'язливо навчаючи її працювати в команді, шанобливо і толерантно ставитися до думки однокласників. Даний етап передбачає проведення науково-практичних конференцій, олімпіад. Для старших класів найбільш широкі можливості для здійснення заходів поза класом, де вони можуть проявити себе в ролі керуючих [29]. Вони можуть організовувати загальношкільні заходи, наприклад такі як постановка вистав і фестивалів, присвячена таким святам як *Різдо / Weihnachten / Christmas, День Святого Валентина / Valentinstag / Valentine's Day, Новий Рік / Neues Jahr / New Year, тиждень англійської мови або німецької, День Європи / der Europatag / Europe Day* і т.д. Також вони можуть проводити відкриття вечорів і ранків, присвячені видатним діячам різних сфер культури, науки і мистецтва (письменникам, поетам, прогресивним ученим, композиторам і ін.) знаменитим подіям країни мови, що вивчається (історичні події, свята і т.д.).

Є багато прикладів позашкільних заходів стосовно ІМ, які діти цього етапу залюбки відвідують. Це може бути мовний клуб, клуб для перегляду фільмів з іноземних мов, клуб розвитку мовлення “Speaking club”, жива бібліотека, де діти можуть обмінюватися книгами з ІМ. Кожна з цих заходів надає академічну перевагу та надає студентам можливість викладати вміст своїх знань поза класом [15, с. 2].

Більш детально розглянемо про *мовний клуб / language club / der Sprachclub*. Практика вивчення мовних навиків у класі має вирішальне значення, але її недостатньо для вивчення мови. У мовному клубі студенти

мають можливість використовувати різні навички та обговорювати різні теми. Учні, які не мають взаємодії, мотивації в класі, тому що вони інтровертні, сором'язливі або мають низький рівень мовлення, мовний клуб може бути гарним рішенням для того, щоб слабкий учень був активним. Хороша ідея щодо створення клубу дає шанс студентам вивчати іноземну мову з задоволенням [31]. Також, наприклад, учні можуть отримувати завдання на написання різних історій, щоб покращити свої навички письма. У клубі також дивляться документальні фільми, читають, слухають пісні та ведуть дискусії з їх учителем; вони можуть грати в ігри, щоб змінити атмосферу і практикувати мову у веселі способи. Мовний клуб відкриває шлях до учнів, допомагає зрозуміти себе, дає розвивати свої культурні компетенції. Це змушує їх усвідомлювати національні та міжнародні питання та події; щоб вони могли бути корисними для себе і для своєї громади, а також для розвитку свого почуття громадянства та приналежності [31].

Ось деякі види діяльності, які можуть бути використані у мовному клубі: письмо та читання: написання есе та читання книг на різні тематики, особливо з ІМ, сприяє розвиненню лексичного запасу; проведення різних конкурсів, ігор – націлені на підвищення ефективності та утримання студентів; театральні постановки, яка є художнім та літературним жанром, що допомагає в когнітивному та емоційному розвитку учнів; мовлення: дає дітям змогу мислити і висловлювати свої думки [37].

Зупинимось детальніше на декількох видах діяльності у мовному клубі:

1. Проведення конкурсів та ігор:

У мовному клубі часто практикуються конкурси на написання творів іноземною мовою, есе на задані теми, де кожен учень може проявити свої особисті здібності до вивчення і засвоєння іноземної мови. На нашу думку популярними, є конкурси-вікторини на тему *Around Great Britain* з англійської мови або *Eine Reise nach Deutschland* з німецької. Такі конкурси включають в себе знання географії, свят, традицій у Німеччині та Англії. Та конкурси проводяться виключно іноземною і можуть не тільки показати

ерудицію учасників, але й рівень володіння мовою, що стимулює учнів не тільки до вивчення мови, а й до розширення свого світогляду [30]. Ігри також є важливою складовою у проведенні уроків іноземної мови у мовному клубі.

Проведення заходу у формі гри є одним з ефективних способів до залучення вивчення мови. На уроках часто проводяться такі ігри з англійської, наприклад:

1. Word race / Гонка слів:

Така гра дуже допомагає для закріплення слів, які вивчалися у минулому уроці. Такі граматичні ігри на уроках англійської мови дозволяють пожвавити обстановку і зробити урок більш веселим. Причому гра підходить для учнів будь-якого віку і рівня. Правила гри прості: учні діляться на дві команди, дошка ділиться на дві половини і зверху позначається тема змагання, потім учні починають записувати по одному слову відповідно до теми. Одне слово, один бал. Перемагає команда, яка написала найбільшу кількість слів на дошці за відведений час [38].

2. Truth or lie / Правда чи брехня:

Учні пишуть на папірці три речення про себе. Одне з них є правдою, інші – брехнею. Учням дозволяється задавати питання щодо тверджень. І в підсумку необхідно визначити, що правда, а що брехня. Гра дозволяє не тільки розвинути навички граматики, але також дізнатися учня більше один про одного [38].

У мовному клубі з німецької мови можуть проводитись наступні ігри:

1. Sucht das Wort! / Знайди слово!:

Грають дві команди. Учитель пише на дошці (або на листочках, які роздає учням) кілька фраз. Учні повинні дописати слово, яке підходить за змістом. Така гра дуже розвиває знання лексики у дітей [38].

2. Zehn Wörter eine Geschichte / 10 слів – одна історія:

Учитель роздає картки з десятьма словами кожному і учням потрібно з цими словами придумати історію за десять хвилин. Головна мета гри розвинути інтелект, творчій підхід учнів, також ця гра допомагає закріпити

знання з граматики та лексику (див. додаток Б).

3. *Wer wird Millionär?* / *Хто хоче стати мільонером?*:

Ця гра допомагає розвинути навички та культурологічні знання з німецької мови. Правила гри: Учні діляться на команди. Ведучий-вчитель проводить гру. Помічник – один із учнів роздає фішки за кожну правильну відповідь. На екрані слайди з питаннями і варіантами відповідей. Кожен гравець по черзі відповідає на питання, використовуючи дві підказки «Допомога залу» і «50 / 50». Час для відповіді – 10 секунд (див. додаток В).

2. *Письмо та читання:*

Написання твору – це процес, який свідчить про рівень інтелекту кожного школяра. За допомогою творів розвивається мова і збільшується словниковий запас. Твори допомагають закріпити пройдений матеріал. Крім того, написання твору дозволяє істотно підвищити грамотність учня. Читання допомагає збільшити словниковий запас людини вивчаючи іноземну мову. Головна мета читання іноземної літератури – це розвиток іншомовної комунікативної компетенції для практичного використання. Вибір текстового матеріалу в освітніх цілях вимагає пильності, оскільки необхідно враховувати особливості сприйняття учнів і дотримуватися певних критеріїв [28].

3. *Театральні постановки:*

Це один із найбільш цікавих заходів, які проводять у мовній школі. Сценарій *Aschenputtel / Cinderella / Попелюшки* можна взяти з інтернету, допрацювати, розподілити ролі, підготувати костюми, реквізит, декорації. В цьому велику допомогу учням надає учитель, що у свою чергу має прекрасний виховний ефект, це зближує дітей і батьків під час спільної діяльності. Такі вистави можна показувати не тільки у школі, а, навіть, влаштовувати показ для дитячих садків, організацій, під благодійних свят. Для дітей театральна постановка – це справжнє свято. І актори, і глядачі завжди отримують позитивні емоції (див. додаток Г).

Таким чином, проведення ігор, конкурсів, театральної постановки та

інші заходи сприяють більш міцному засвоєнню програмного матеріалу, формуванню і закріпленню в учнів навичок іншомовної мови. Робота у командах формує відповідальність, взаємодопомогу один одному та доброзичливість.

ВИСНОВКИ

У ході написання роботи було досліджено, що позакласна робота є частиною навчально-виховного процесу. Це одна з форм організації вільного часу учнів. Було виявлено, що при вивченні ІМ позакласні заняття мають однакові цілі і функції як і у курсі навчальної програми, але позакласна робота надає такий досвід, який не входить до формальних курсів навчання.

Мовні клуби, проведення уроків з використанням ігор, конкурсів, вікторин, тощо; публікації шкільних газет, інсценування літературних творів, організування театральних постановок присвячені таким святкам як *Rizdvo / Weihnachten / Christmas, Новий Рік / Neues Jahr / New Year, День Європи / der Europatag / Europe Day* або проведення тижня з німецької та англійської мови – корисні заняття, в яких учні залюбки, а головне добровільно приймають учать. Залучення учнів до таких видів діяльності можуть покращити їх комунікативні навички.

У роботі було розглянуто наступні цілі позакласної роботи з ІМ:

- вона дозволяє розширити кругозір та ерудицію учнів;
- доповнює навчальну роботу;
- вдосконалює володіння іноземною мовою;
- впливає на моральний та психологічний розвиток особистості;
- поза навчальні заходи дають можливість поділитися своїми емоціями та зміцнити зв'язок дружби;
- допомагає учням з'ясувати їхні інтереси;
- підвищує рівень навчання у класі та надання студентам можливості їх викладання знань та навичок на практиці;
- сприяє викладанню певних навичок та втіленню в життя певні цінностей, які можуть спричинити труднощі у формальному класі;
- допомагає розвинути особистість студентів, розширити їх інтереси, потенціал та надає можливості учням у формуванні характеру та лідерських якостей;

– зробити шкільне життя більш цікавим.

Також позакласна робота може компенсувати недоліки класної роботи, які важко усунути через те, що вона насичена обов'язковими заняттями. Тому важливою частиною є організаційні принципи. Було виділено наступні принципи позакласної роботи: принцип добровільності, масовості, принцип урахування індивідуальних особливостей та інтересів учнів та зв'язок роботи у класі та поза класом.

У позакласній роботі існує безліч можливостей для розвитку творчих потенціалів учнів відповідно їх інтересам та рівню знань та психологічним особливостям. Зокрема було встановлено які види поза навчальної діяльності підходять учням старшого та середнього рівню для вдосконалення навичок з ІМ.

Було розглянуто, що на середньому ступені учням притаманна більш соціальна активність, яка сприяє на пізнання нових видів поведінки і цінностей. Цей етап характеризується допитливістю в учнів, потребою в пізнанні нового. Для реалізації цілей позакласної роботи використовуються різні методи, підходи для того, щоб активізувати діяльність дітей. Одні із підходів до залучення у позакласову діяльність для середнього етапу було виявлено такі: проведення ігор та конкурсів з ІМ, організація шоу та творчих вечорів присвячені святам.

Для старшого етапу участь у таких діяльностях допомагає створити кращі стосунки з однолітками, а також покращити почуття власної самосвідомості. Для цього етапу має велике значення спільна робота. Тому для них підійде така поза класна діяльність як спільна підготовка шкільних сценічних постановок. Також така діяльність дає можливість показати свою творчу особистість. Діти на цьому рівні можуть вже спробувати себе у ролі керуючих та провести заходи з нагоди *Rizdva / Weihnachten / Christmas, Нового Року / Neues Jahr / New Year, Дня Європи / der Europatag / Europe Day*, тощо. Також старші класи залюбки відвідують мовні клуби, клуби з перегляду фільмів з іноземної мови. Також вони люблять брати участь у

конкурсах та іграх.

Хоча деякі діти стурбовані тим, що участь у позашкільних навчальних заходах може забрати надто багато часу з їхньої школи, завдаючи шкоди роботі у класі, однак позашкільна діяльність може навпаки покращити навчання, отримати впевненість та дати змогу легко демонструвати свої вміння у навчальному закладі. Позакласні заняття створюють умови для залучення та взаємодії один з одним, що дає змогу набути комунікаційні навички. Отже позакласна робота майже завжди позитивно впливає на діяльність та розвиток учнів.

Я, Скорікова Анастасія Віталіївна, своїм підписом засвідчую, що моя бакалаврська робота «Організація позакласної роботи з іноземної мови» виконана з дотриманням усіх вимог до наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань, самостійно та індивідуально. Під час написання роботи я дотримувалась принципів академічної доброчесності та несу відповідальність за порушення загальноприйнятих правил цитування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Assilkhanova M. Psychological Aspects of Pedagogical Communication / M. Assilkhanova, S. Tazhbayeva, L. Ilimkhanova // *Mediterranean Journal of Social Sciences*. – 2014. – №20. – С. 28.
2. Brandenburg G. PSYCHOLOGICAL ASPECTS OF LANGUAGE / George C. Brandenburg. // *Purdue Universit.* – 2010. – p. 15.
3. Cordea C. The role of extracurricular activities and their impact on learning process / Claudia Cordea. // *West University of Timisoara*. – 2014. – p. 3.
4. Holland A. Participation in Extracurricular Activities in Secondary School: What Is Known, What Needs to Be Known? / Alyce Holland. // *American Educational Research Association*. – 1999. – №4. – p. 437–466.
5. Issayeva I. Scientific Basis of the Organization of Extracurricular Activities of Future Teachers (Educational Aspect) / Issayeva. // *ScienceDirect*. – 2015. – С. 321 – 326.
6. Jordan W. How students invest their time out of school: Effects on school engagement, perceptions of life chances, and achievement / W. Jordan, S. Nettles. // *Baltimore: Center for Research on the Education of Students Placed At Risk*. – 2011. – p. 85.
7. Lunenburg Fred C. Extracurricular Activities / Fred C. Lunenburg // *SCHOOLING*. – 2010. – №1. – С. 2.
8. McNeal, R. Extracurricular activities. / R. McNeal // *Sociology of Education*. – 2012. – 96 p.
9. Shalley C. The Effects of Personal and Contextual Characteristics on Creativity: Where Should We Go from Here? / C. Shalley, J. Zhou, G. Oldham. // № 6. – 2004. – С. 36.
10. Schöler J. Intergration Behinderter / J. Schöler, K. Zäh. // *Pädagogik*. – 1991. – №1. – С. 20.
11. Асаулюк Е. П. Интеллектуальное развитие младших школьников в процессе внеклассной работы / Е. П. Асаулюк // *Начальная школа*. – 2011. –

№ 11. – С. 58– 60.

12. Бим Н.А. Методика обучения немецкому языку в средней школе. – М.: Просвещение. – 1996. – 223 с.

13. Бігич О. Б. Позакласна робота з іноземної мови в початковій та основній школі: (сценарії позакласних заходів) / О. Б. Бігич, Н. В. Майер // Бібліотечка журналу «Іноземні мови». – 2013. – № 2. – С. 4–63.

14. Гальскова Н.Д. Теория обучения иностранным языкам. Лингводидактика и методика / Н.Д. Гальскова // Учебное пособие. – 3-е изд., стер. – М.: Академия, 2006. – 336 с.

15. Горобченко Н. Організація позакласної роботи як одна з умов успішного володіння іноземної мови / Н.В. Горобченко. // Педагогічні науки. – 2016. – №1. – С. 3.

16. Добра О. Й. Роль позакласної роботи у навчанні спілкування англійською мовою / О. Й. Добра // Іноземні мови. – 2011. – № 3. – С. 71–72.

17. Зимняя И.А. Психология обучения иностранному языку в школе. – М.: Просвещение, 1991. – 222 с.

18. Іванова І. В. Extracurricular activities in the process of foreign language education of future primary school teachers / І. В. Іванова. // Вісник психології і педагогіки. – 2014. – С. 1–2.

19. Кадырова Г. М., Егизбайкызы Г., Калдыбаева Р. Т. The effectiveness of extracurricular works in language learning in schools // Молодой ученый. – 2015. – №7.2. – С. 48–50.

20. Калениц Т.Н., Кейлина З.А. Внеклассная и внешкольная работа с учащимися / Т.Н. Калениц, З.А. Кейлина // Просвещение. – М., 2000. – 106 с.

21. Крутецкий В. А. Психология: Учебник для учащихся пед. училищ. – М.: Просвещение, 1990. – 352 с.

22. Павленко В. В. Технологія розвивального навчання Д. Б. Ельконіна – В. В. Давидова / В. В. Павленко // Історичні аспекти, сучасний стан і перспективи розвитку системи дошкільної і початкової шкільної освіти: збірник науково-методичних праць / за заг. ред. О. О.

Максимової, М. А. Федорової. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2001. – 378 с.

23. Подласый И.П. Педагогика: 100 вопросов – 100 ответов: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. // И. П. Подласый – М.: Изд-во ВЛАДОС-ПРЕСС. – 368 с. 2004

24. Шапкина Е. А., Щелина С. О. Психологические особенности среднего школьного возраста / Е. А. Шапкина, С. О. Щелина // Молодой ученый. – 2015. – №19. – С. 343-345.

25. Шатилов С.Ф. Методика обучения немецкому языку в средней школе.– М.: Просвещение, 1997. – 203 с.

26. Шепелева В.И. Внеурочная работа по немецкому языку. / В. И. Шепелева // Просвещение, М.: 1993. – 124 с.

27. Co curricular Activities Examples, Meaning and Definitions [Electronic resource] // Gyanunlimited. – 2013. – Access mode: <http://www.gyanunlimited.com/education/co-curricular-activities-examples-meaning-and-definitions/7878/>.

28. Mason D. The importance of extra-curricular activities [Electronic resource] / Dan Mason // Prospects. – 2017. – Access mode: <https://www.prospects.ac.uk/careers-advice/applying-for-jobs/the-importance-of-extra-curricular-activities>.

29. Shipman A. The Importance of Hard Work and Extracurricular Activities in High School [Electronic resource]. / Alexa Shipman // Parentwise. – 2017. – Access mode: <https://www.parentwise.ca/importance-extra-curricular-activities-high-school/>.

30. Strack B. Wieso außerschulische Aktivitäten für Kinder wichtig sind [Elektronische Ressource] / Burkhard Strack // Experto. – 2014. – Zugriff unter: <https://www.experto.de/familie/kinder/wieso-ausserschulische-aktivitaeten-fuer-kinder-wichtig-sind.html>.

31. The importance of speaking perfect English [Electronic resource]. – 2017. – Access mode: <https://tv-english.club/articles-en/importance-speaking->

perfect-english/.

32. The most important psychological concepts for teachers to apply in classrooms [Electronic resource] // ScienceDaily. – 2015. – Access mode: <https://www.sciencedaily.com/releases/2015/05/150506094917.htm>.

33. Top 7 Benefits of Extracurricular Activities For High School Students [Electronic resource]. – Access mode: <https://blog.crimsoneducation.org/blog/benefits-extracurricular-activities>.

34. Массовые формы внеклассной работы [Электронный ресурс] // Bookfi – Access mode: http://www.bookfi.ru/priroda/massovye_formy_vneklassnoj_raboty.html.

35. Психологические особенности начального этапа обучения [Электронный ресурс] // Psylist.net – Режим доступа: <http://psylist.net/age/00057.htm>.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

36. Шамшутдинова Н. Игры на уроках немецкого языка [Электронный ресурс]. / Н. Шамшутдинова. – 2011. – Режим доступа: <https://nsportal.ru/shkola/inostrannye-yazyki/library/2011/11/08/igry-na-urokakh-nemetskogo-yazyka>.

37. Barge M. Complete List of Extracurricular Activities: 100s of Examples [Electronic resource] / Mary Ann Barge // PrepScholar. – 2018. – Access mode: <https://blog.prepscholar.com/list-of-extracurricular-activities-examples>.

38. 9 лучших игр на уроках английского языка [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://angliyskiyazik.ru/9-luchshih-igr-na-urokakh-angliyskogo-yazyka/>.

39. Театралізована вистава на англійській мові “Cinderella” [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://naurok.com.ua/teatralizovana-vistava-na-angliyskiy-movi-cinderella-1221.html>.

ДОДАТОК А

Приклад плану-конспекту уроку з німецької мови на тему „Weihnachten in Deutschland“ для 5-8 класів

Мета уроку:

- знайомство з традиціями Німеччини та мотивувати до вивчення її мови;
- формування комунікативної компетенції учнів. виховання любові і поваги до людей свого рідного краю і країни, мова якої вивчається;
- сприяння соціальному розвитку студентів;
- підвищити рівень навчання та надання учням можливості викладання знань та навичок на практиці .

Освітній аспект: забезпечити засвоєння лексичних одиниць і культурологічних знань по темі *Різдво / Weihnachten / Christmas*, провести практику мовної діяльності в бесіді про погоду взимку, читання текстів про різдвяні традиції в Німеччині.

Виховний аспект: сприяти вихованню інтересу до німецької мови, розширювати культурологічні знання учнів, формувати в учнів потребу і здатність до мовному взаємодії і співпраці.

Розвиваючий аспект: розвивати пізнавальні навички учнів, вміння самостійно конструювати свої знання, орієнтуватися в інформаційному просторі, сприяти розширенню лінгвістичного досвіду школярів з опорою на рідну мову. (Розвиток пам'яті мислення)

Допоміжний матеріал: роздруківки, використання ноутбуку для показу “*Slide Show*”.

Хід урока

I. Початок уроку

1. Організаційний момент:

Lehrer: Guten Tag, meine lieben Freunde! Wie geht's? Was gibt es Neues?

Постановка теми та мети уроку

Was machen wir heute? Heute wir besprechen zum Thema „Weihnachten“ und „der Winter“. Wir werden viele neue Wörter lernen.

3. Фонетична зарядка :

Wir haben zuerst Mundgymnastik. Wir üben Diphtonge [ei], [ai], [au]:

Mein, heiß, reiten, bauen, Frau, kaufen, Läufer, Feuer, Weihnachten,

Weihnachtskranz, Weihnachtskerze Weihnachtskalender, Weihnachtsstiefel

II. Основна частина уроку

1. Читання тексту та ознайомлення з новою лексикою на тему *Різдво/ Weihnachten / Christmas i Новий рік Neues Jahr / New Year в Німеччині:*

Дід Мороз – der Weihnachtsmann

Ялинка – der Tannenbaum

Різдвяна піраміда – die Weihnachtspyramide

Різдвяний вінок – der Adventskranz

Різдвяний календар – der Adventskalender

Чобіт Ніколауса – der Nikolausstiefel

Різдвяна випічка – die Weihnachtsbäckerei

Різдвяні печива – die Plätzchen

Fröhliche Weihnachten – щасливого Різдва

Fröhliche Weihnachten und Gesundheit!, Glück und Erfolg im neuen Jahr !–

Веселого Різдва, здоров'я, щастя, успіху у Новому Році!

Jetzt lesen wie den Text über der Adventskalender.

24. Dezember. Am 24. Dezember(Heiligabend) bekommt jedes Kind sein Geschenk.

1. Der Advent ist die Zeit der Vorbereitung auf Weihnachten. Er beginnt am ersten Sonntag nach dem 26. November. Das Wort „Advent“ heißt „Ankunft“. Im Advent gibt es die traditionellen Adventskränze. Ein Adventskranz ist aus Tannenzweigen gemacht und mit vier Kerzen geschmückt. Die vier Kerzen stehen für die Sonntage vor Weihnachten. Jeden Sonntag zündet man eine Kerze an.

2. Zur Adventszeit sind die Weihnachtsmärkte sehr populär.

Hier gibt es geschmückte Holzbuden und Weihnachtsbäume, manchmal auch Karussellen für die Kinder. Auf dem Weihnachtsmarkt kaufen die Menschen Weihnachtspyramiden, Christbaumschmuck, Weihnachtsdekorationen und Geschenke. Dazu auch Glühwein, Bratwürste, Lebkuchen, Plätzchen. Sehr oft spielt auf diesen Märkten Weihnachtsmusik.

3. Viele Kinder haben auch einen Adventskalender.

Der Adventskalender hilft den Kindern, die 24 Tage bis Weihnachten zu zählen. Jeden Tag öffnen die Kinder nur eine Tür und finden dort Bonbons, Schokolade oder kleine Geschenke. Im Dezember schreiben die Kinder auch einen Brief an das Christkind. Sie schreiben, was sie sich zu Weihnachten wünschen. Dieser Brief heißt der Wunschzettel.

4. Am 6. Dezember ist in Deutschland der Nikolaustag.

Am Abend stellen die Kinder ihre Schuhe vor das Zimmer und Nikolaus füllt sie mit Schokolade, Süßigkeiten, Nüssen, kleinen Geschenken.

Oft kommt mit Nikolaus ein Helfer (Knecht Ruprecht – Krampus).

Er hat immer eine Rute für die bösen Kinder und einen Sack mit Geschenken für die guten Kinder.

5. Die Kinder basteln Weihnachtskarten und schmücken den Weihnachtsbaum. Unter dem Weihnachtsbaum liegen Geschenke und steht die Weihnachtskrippe.

Sie lernen auch Weihnachtsgedichte und Weihnachtslieder.

6. Am 24. Dezember ist der Heilige Abend. An diesem Abend geht die Familie in die Kirche. Der Gottesdienst heißt Christmesse (Christmette).

In der Kirche singen die Kinder die alten Weihnachtslieder. Am Heiligen Abend findet die Bescherung statt. Die Kleinen glauben, dass die Geschenke das Chtistkind bringt. Der 25. und 26. Dezember sind ruhige Tage, die Menschen erholen sich zu Hause oder besuchen Verwandte.

2. Прослуховування та читання тексту пісні. Спроба перекласти пісню за допомогою електронних словарів. Das Lied heisst „O Tannenbaum“. Wir singen das Lied „O Tannenbaum“ Ist das Geschenk schon?

LIEDTEXT

O Tannenbaum, o Tannenbaum,

wie treu sind deine Blätter!

Du grünst nicht nur zur Sommerzeit,

nein, auch im Winter, wenn es schneit.

O Tannenbaum, o Tannenbaum,

wie treu sind deine Blätter! O Tannenbaum, o Tannenbaum,

du kannst mir sehr gefallen!

Wie oft hat nicht zur Weihnachtszeit

ein Baum von dir mich hoch erfreut!

O Tannenbaum, o Tannenbaum,

du kannst mir sehr gefallen! O Tannenbaum, o Tannenbaum,

dein Kleid will mich was lehren:

Die Hoffnung und Beständigkeit

gibt Trost und Kraft zu jeder Zeit,

o Tannenbaum, o Tannenbaum,

dein Kleid will mich was lehren.

3. Bildet zusammengesetzte Wörter: *Weihnachts, mann, stiefel, kranz, baum, kalender, kerze, geschenk*

#121495244

4. Вікторина

1. Wann feiern die Deutschen Weihnachten?
 - a) am 25. Dezember
 - b) am 6. Dezember
 - c) am 22. Februar
2. In welchen Farben ist das Haus zu diesem Fest geschmückt?
 - a) In Rot und gelb
 - b) In Rot und grün
 - c) In Rot und Schwarz
3. Wer bringt die Geschenke für die Kinder in Deutschland?
 - a) Santa Nikolaus
 - b) Santa Lapus
 - c) Christkind
4. Welcher Baum ist das Symbol von Weihnachten?
 - a) Die Birne
 - b) Der Tannenbaum
 - c) Der Kaktus
5. Wieviel Kerzen sind im Weihnachtskranz?
 - a) 2
 - b) 8
 - c) 4

III. Заключна частина уроку:

Das wäre alles für heute! Äussere eure Meinung, bitte.

Ich denke, dass...

Домашнє завдання: Написати листа з привітанням рідним або знайомим використовуючи лексику урока.

ДОДАТОК В

Фрагмент гри *Zehn Wörter – eine Geschichte* / 10 слів – одна історія

Zehn Wörter – eine Geschichte

Teilnehmer: Klasse oder Kleingruppe

Material: Zettel, Stift

Aus dem Wörterbuch werden durch Blindwahl zehn Namenwörter gefunden. Nun muss eine Geschichte geschrieben werden, in der diese Wörter in beliebiger Reihenfolge vorkommen müssen.

Beispiel: Beruf – Märchen – Schlitten – Feind – Stab – Murmeltier – Gelse – Schachtel – Klebstoff – Truhe

Folgende Geschichte kann nun entstehen:

Eines Tages fand ich in einer Truhe einen Stab. Als ich ihn verwendete, landete ich in einem Märchen. In diesem Märchen war ich von Beruf Tischler und arbeitete gerade an einem Schlitten. Plötzlich klopfte es an der Türe. Ich dachte schon es wäre ein Feind, aber es war nur ein Murmeltier, das mich um Hilfe bat. Es wurde von einer Gelse gequält. Ich nahm meinen Klebstoff aus der Schachtel und wir machten damit eine Gelsenfalle.

Variante: Die Wörter müssen in der Reihenfolge, in der sie gefunden wurden, verwendet werden.

Die Geschichten werden im Anschluss vorgelesen.

ДОДАТОК С

Приклади питань до гри *Хто хоче стати мільонером / Wer wird Millionär?*

<p>1. Die Hauptstadt Deutschlands ist...</p> <p>a. Kiel b. Rom <u>c. Berlin</u> d. Wien</p>	<p>2. Geschichte?</p> <p>a. астрономія b. фізика <u>c. історія</u> d. біологія</p>	<p>Deutschland hat ... Bundeslander.</p> <p>13 <u>16</u> 20 11</p>
<p>4. Was ist falsch?</p> <p>a. größer <u>b. vieler</u> c. mehr d. lieber</p>	<p>5. Die Flagge Deutschlands ist...</p> <p>a. schwarz-weiss-rot b. blau-weiss-gelb <u>c. schwarz-rot-gold</u> d. rot-blau-gelb</p>	<p>In welcher deutscher Stadt befindet sich der höchste Dom der Welt?</p> <p>a) Köln <u>b) Ulm</u> c) Leipzig d) Hamburg</p>

ДОДАТОК Г

Фрагмент сцени театральної постановки на тему “*Cinderella*”

Ролі: Cinderella, Stepmother (Lady Sybil), Cinderella’s Father (Lord Basil), Pam, Liz, Prince, King, Queen, Fairy, Postman, Herald, Author.

Scene 1

(Music sounds.)

Author. This is the story of Cinderella. She is a beautiful girl. She hasn’t got a mother. She has got a father – Lord Basil, a stepmother – Lady Sybil and two stepsisters – Pat and Liz.

Cinderella. Good morning, Daddy, dear!

Father. Good morning, my child. How are you today?

Cinderella. Fine, Daddy. And you?

Father. Oh, I’m OK, but, my child...

Cinderella. Yes, Daddy?

(Enter Lady Sybil.)

Stepmother. Cinderella, what are you doing? You’re not working!

Father. But...

Stepmother. Work, girl, work. Make the breakfast. I’m hungry. I want my toast, jam, cheese and a cup of tea.

Cinderella. Yes, stepmother.

Stepmother. And you Basil, what are you doing? Helping the girl?

Father. Oh, no...

Stepmother. My daughters are coming down and they want their breakfast, too.

(Enter Pat.)

Cinderella. Good morning, sister.

Pat. Good morning, Mummy, dear.

Stepmother. And how are you today, Pat, dear?

Pat. Terrible, terrible.

Stepmother. Oh, dear.

(Enter Liz.)

Cinderella. Good morning, sister.

Stepmother. Ah, good morning, my child.

Liz. Morning.

Stepmother. And how are you today?

Liz. Terrible.

Stepmother. Oh, dear, you too?

Liz. Oh, my head..., my teeth..., ooh...

Pat. Hmmmmmmmm! Cinderella! Where is my breakfast? I'm hungry and thirsty.

I want two eggs, cookies, two cups of tea, milk, sugar and six pieces of toast.

Liz. I want a cup of coffee... Oh, my head...

Pat. ...with cheese...

Liz. Coffee. Black. No sugar. I want my breakfast now, Cinderella. Oh, my teeth...ooh...

Pat. ...and an apple.

Cinderella. Yes, sister. Coming [39].